

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

Nr 1232

UŻYTKU

SY

ACE

W WOJSKU POLSKIM

III.

REGULAMIN MUSZTRY
DLA KARABINÓW MASZYNOWYCH
PRZY PIECHOCIE.

WYDANIE TRZECIE

KRAKÓW - 1919.

NAKŁADEM CENTRALNEGO BIURA WYDAWNICTW

N.

K.

N.

1232 leg. 1565

TYLKO DO SŁUŻBOWEGO UŻYTKU

PRZEPISY
OBOWIĄZUJĄCE
W WOJSKU POLSKIM

REGULAMIN MUSZTRY
DLA KARABINÓW MASZYNOWYCH
PRZY PIECHOCIE.

WYDANIE DRUGIE.

KRAKÓW – 1919.

NAKŁADEM CENTRALNEGO BIURA WYDAWNICTW

N.

K.

N.

ODBITO W DRUKARNI NARODOWEJ W KRAKOWIE.

ZASADY OGÓLNE.

1. Oficer K. M. przy sztabie ma z ramienia dowódcy pułku nadzór nad wszystkimi sprawami dotyczącymi K. M. wewnątrz pułku.

2. Kompanje K. M. (K. M. m. 08) są jednostkami składowymi batalionów. Dowódcy K. K. M. są odpowiedzialni za wykształcenie podległych im K. K. M. i za zdatność bojową sprzętu K. M.

3. Personal potrzebny do obsługi karabinów maszynowych m. 08/15 w obrębie kompanji piechoty stanowi pluton K. M. tejże kompanji. Jest on zatem jednostką składową kompanji piechoty. Jeden oficer kompanji jest dowódcą tego plutonu; jest on odpowiedzialny za wykształcenie oddziału i za zdatność bojową sprzętu, a nadto winien posiadać wykształcenie oficera broni K. M.

4. Przepisy dla K. M. m. 08/15 można także zastosować odpowiednio do innych modeli lekkich K. M.

5. Oprócz wymienionych, stale przydzielonych piechocie K. M. istnieją oddziały celnych

strzelców K. M., utworzone z kilku (zazwyczaj 3) kom. K. M.

Jako specjalnie wyszkolone oddziały bojowe stoją one do rozporządzenia Najwyższego Dowództwa dla wzmocnienia sił bojowych piechoty. Dowódca oddziału celnych strzelców K. M. jest odpowiedzialny za wykształcenie oddziału i zdatność bojową sprzętu.

6. Dla stałego pogotowia kompanji K. M. i plutonów K. M. przy kompanjach należy wykształcić zawczasu zapasowe obsługi K. M.

Oficer K. M. przy sztabie pułku (przy samodzielnym bataljonie) jest właściwym kierownikiem wykształcenia.

W pułku musi zawsze w zapasie być dostateczna ilość odpowiednich oficerów, podoficerów i pomocników rusznikarskich; prócz tego każdy K. M. musi mieć conajmniej jedną zapasową obsługę.

Stałą obsługę K. M. należy kształcić gruntownie, zwłaszcza w strzelaniu szkolnem.

Do obsługi K. M. należy wyznaczyć tylko zdatnych, pewnych i samodzielnych podoficerów i szeregowców.

Obsługę K. M. i woźniców należy ćwiczyć według przepisów musztry formalnej piechoty. (Część

1.). Ćwiczyć w oddziałach zwartych należy tylko o tyle, o ile tego wymaga ogólne wykształcenie wojskowe.

Ogólne wychowanie na żołnierza piechoty ułatwia kształcenie w służbie K. M.

7. Nauka obsługiwania K. M. jest podstawą wykształcenia. Należy ją zatem rozpocząć ile możliwości jak najwcześniej.

Każdy żołnierz K. M. winien być wyszkolony we wszystkich czynnościach dotyczących obsługiwania K. M. m. 08, względnie 08/15 oraz, o ile to możliwe, w obchodzeniu się z miernikiem odległości. Musi znać dokładnie właściwości swej broni i umieć usuwać szybko wszelkie wadliwości nawet po ciemku.

8. Komendy, rozkazy i znaki (patrz R. P. I. pkt. 7.).

Ponadto używane są następujące znaki:

Poruszanie ręką poziomo przed sobą w prawo i w lewo — oznacza: „Karabiny z wozu!”

Poziome wyciągnięcie obu rąk w bok: „Na linję!”

Równocześnie wskazuje się przez to front pozycji. Opuszczenie ręki w dół: „Przerwij ogień!”

Wszystkie widoczne dla nieprzyjaciela znaki są na linii wzbronione.

Chwyty karabinkiem.

9. Z postawy „Do nogi broń“ — na komendę „**Na ramię broń!**“ zarzuca się karabinek pasem na prawe ramię tak, by wisiał na nim pewnie i pionowo — wylotem lufy ku górze. Prawą ręką obejmuje się pas na wysokości piersi. Prawe przedramię przylega do ciała.

10. Z postawy: „Na ramię broń“ — na komendę „**Do nogi broń!**“ chwytą lewą ręką za pas ponad prawą ręką i ściąga karabinek z ramienia tak, by prawe ramię pozostało swobodne. Prawa ręka obejmuje karabinek pomiędzy górnym a dolnym pierścieniem i przenosi go do postawy „do nogi“. Jednocześnie ręka lewa wraca do postawy zasadniczej.

11. Z musztry karabinowej mają żołnierze uzbrojeni w pistolety ćwiczyć się tylko w strzelaniu.

Ćwiczenie ich w użyciu pistoletu polega na nauce ładowania, zabezpieczenia (składania pistoletu z kolbą), celowania i strzelania, jednakowoż bez przepisanych ruchów.

Część I.

MUSZTRA FORMALNA.**A. Karabin maszynowy bez zaprzęgu.****I. Kompanja Karabinów Maszynowych (K. K. M.)**

12. Do obsługi karabinu maszynowego należą:
1 karabinowy i
5 strzelców.

Otrzymują oni numerację od 1 do 5, Nr. 2. nazywa się celowniczym.

13. Wszystkie czynności przy obsłudze K. M. należy wykonywać w postawie swobodnej i niewymuszonej przy wzajemnem współdziałaniu całej obsługi.

Po zdjęciu z wozu K. M. przybiera obsługa postawę „Spocznij“.

Karabinowy, celowniczy i Nr. 3 muszą porozumieć się co do nakazanego celu.

14. Ustawienie karabinu maszynowego patrz Rys. 1.

Zdejmowanie K. M. z wozu.

15. Komenda: „Karabin (w przód, w tył, w prawo, w lewo) z wozu!“

Na komendę: „**z wozu!**“ karabinowy bierze do ręki wodnik i węża odpływowego i wybiera odpowiednie miejsce do ustawienia K. M. w kierunku wskazanym przez dowódcę plutonu w odaleniu około dwóch kroków za lub obok wozu. Nr. 1. i 4. otwierają przednie drzwiczki ławety i wyjmują po dwie skrzynki z amunicją, stawiając je przy karabinowym, poczem zamykają drzwiczki.

Równocześnie Nr. 2. otwiera umocowanie podstawy K. M. i wraz z Nr. 3. wyciąga karabin za płozy. Karabin ustawia się obok karabinowego. Ramiona podstawy przekłada się naprzód.

Nr. 5. zwalnia przyrząd hamulcowy, wyciąga tarczę ochronną i przybiega do K. M. Obsługa klęka tuż koło sprzętu.

a) Z szyku rozwiniętego.

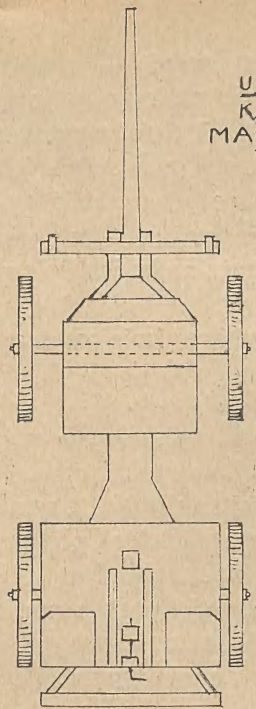
Na komendę: „**Karabin — z wozu!**“ stawia się K. M. dwa kroki za wozem, wylotem naprzód.

Na komendę: „**Karabin wprzód — z wozu!**“ stawia się K. M. dwa kroki przed wozem.

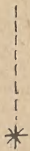
b) Z kolumny pojedynczej:

Na komendę: „**Karabin w prawo (lewo) — z wozu!**“ ustawia się K. M. w równej linii z prawem (lewem) kołem tylnym w odległości 2 kroków od wozu z wylotem w nakazanym kierunku.

USTAWIENIE
KARABINU
MASZYNOWEGO

- 4.
- 3.
- 2.
- 1.
- 5.

↓ KARABINOWY.

Rys 1'

Na komendę: „**Karabin wprzód — z wozu!**“ ustawiają się oba przednie plutony na prawo, ostatni pluton na lewo 2 do 3 kroków przed czołowym wozem. Jeżeli niema miejsca na jednej stronie, należy szyk odpowiednio zmienić.

Na komendę: „**Karabin w tył — z wozu!**“ ustawia się plutony tak samo na końcu kolumny, frontem w tył.

Wozy odjeżdżają o ile możliwe w miejsca zakryte.

Poruszenia.

16. Wszelkie poruszenia wykonywać należy tylko z karabinem nienaładowanym.

17. Na komendę: „**Na noszaki!**“ Nr. 2. zahacza sprzączki noszakowe za ostrogi nóżek podstawy. Nr. 3. za ostrogi ramion podstawy. Nr. 1. i 4. zahaczają noszaki za uszy skrzynek amunicyjnych (wieka skrzynek zwrócone na zewnątrz). Nr. 5. wsadza czop tarczy ochronnej w sprzączkę noszaka.

18. Na komendę: „**Ciągnij!**“ chwytają Nr. 2. i 3. za ramiona podstawy, zaś Nr. 1., 4. i 5. postępują jak w punkcie poprzednim.

Ciągnąć można tylko na bardzo małej przestrzeni, klęcząc lub leżąc.

19. Na komendę: „**Rozbierz!**“ Nr. 2. i 3, otwierają jarzmo i sworzeń sprężynowy, poczem zdejmują karabin z podstawy.

Nr. 2 bierze karabin na rękę lub kładzie go obok siebie.

Łoże karabinu ześrubowuje się.

Nr. 2. i 3. nastawiają ramiona na najwyższy otwór (dla postawy klęczącej) i przechylają podstawę za ramiona ku tyłowi. Nr. 3. klęka i wkłada głowę pomiędzy ramiona tak, by poduszki oparły mu się na barkach i ujmują oba rękami ramiona.

Każdy inny sposób noszenia podstawy jest również dozwolony.

Składanie karabinu odbywa się w porządku odwrotnym.

20. Zwyczajnie nosi się K. M. złożony.

21. Na komendę: „**Marsz!**“, albo „**biegiem marsz!**“ lub też na znak dowódcy — obsługa zabiera cały sprzęt i maszeruje w nakazanym kierunku.

Jeżeli karabin jest rozebrany — Nr. 2. niesie go na ramieniu, trzymając za tylce, albo też pod pachą.

Zmiany kierunku marszu wykonuje się, postępując za dowódcą lub na jego znak.

Składanie karabinu.

22. Przed umieszczeniem na wozie należy K. M. złożyć przepisowo na podstawie i zdjąć lunetę celowniczą.

Na komendę: „Złóż!“ Nr. 2. zdejmuje lunetę celowniczą i wkłada ją do torby. Otwiera się górny i dolny rygiel. Kółko kierownicy przyciska się prawą ręką do góry tak, by zmiennik załączył nastawienie główne. Równocześnie przytrzymuje się K. M. lewą ręką i sprowadza lekko o dwa palce nad łożysko komory tak, by na nią nie opadł.

Prawa ręka pociąga zmiennik kciukiem ku tyłowi i naciska kółko kierownicy w dół, przez co włącza się dokładne nastawienie pionowe.

Następnie opiera się K. M. na środku poduszki w ten sposób, że ręka lewa przesuwając go po ślizgaczu z lekkim naciskiem w dół a prawa obraca kółko kierownicy. Rygle należy silnie przyciągnąć. Karabinowy i Nr. 3. zdejmują tarczę ochronną i podają ją Nr. 5-mu. Ramiona podstawy ustawia się poziomo.

Umieszczanie na wozie.

23. Dla zapobieżenia uszkodzeniom umieszcza się K. M. na wozie dopiero po złożeniu.

Na komendę: „**Karabin na wóz!**“ wkłada się na wóz wyładowany i złożony: karabin, oraz wodnik, skrzynki amunicyjne i tarczę ochronną. Nr. 2. i 3. składają ramiona i zanoszą karabin na wóz. Nr. 1. i 4. odhaczają noszaki, wsuwają skrzynki amunicyjne do lawety i zamykają drzwiczki. Nr. 5. kładzie tarczę ochronną na wóz.

Ładowanie i rozładowanie.

24. W ładowaniu powinno się ćwiczyć często i starannie, aby każdy żołnierz tak w dzień jak w nocy mógł je szybko i sprawnie wykonać.

Na komendę: „**Ładować!**“ Nr. 3. przesuwa gurt przez donośnik. Celowniczy pociąga go szybko i silnie lewą ręką poprzecznie do karabinu (kciuk pod gurtem, reszta palców na gurcie). Prawą ręką, trzymając rączkę zamka mocno, uderza nią silnie ku przodowi; następnie przeciąga gurt na lewo, szarpiąc rączkę w tył i trzymając ją mocno, uderza nią powtórnie. Pociąga jeszcze raz za gurt i uderza rączką ponownie w tył.

Przy ładowaniu do ognia pojedynczego ostatnie pociągnięcie gurtu odpada. Przy każdym strzale należy rączką zamka uderzyć w przód.

25. Na komendę: „**Rozładować!**“ celowniczy zamyka rygiel górny i uderza rączką zamku dwukrotnie w przód i w tył, Nr. 3. przekręca lewą ręką skrzydełko rygla gurtowego do karabinu i wyciąga gurt z donośnika. Celowniczy otwiera pokrywę pudła, wypycha wyciorem kątowym nabój z wyrzutnicy i melduje: „Lufa i wyrzutnica wolne!“

Jeżeli przy wyjęciu zamka znajdują się jeszcze naboje w podajniku, to nastawia się go na najniższe położenie, przyczem zamek ujmuje się tylko za szyjkę. Przez to zapobiega się uderzeniu w kapszę iglicy w razie przypadkowego spuszczenia jej.

Nr. 3. składa gurt do skrzynki i zamyka pokrywę.

Składanie się do strzału.

26. Obok ładowania K. M. w rozmaitych okolicznościach i pozycjach ciała, należy uczyć i ćwiczyć dokładnie w rozmaitych sposobach składania się.

Zależnie od wysokości ustawienia K. M. odpowiednio do terenu, warunków bojowych i budowy ciała żołnierza, — rozróżnia się postawy: leżącą, siedzącą, klęczącą i stojącą.

27. W postawie leżącej żołnierz leży z nogami wyciągniętymi i lekko rozwartymi. Głowa i tułów nieco podniesione, ręce wsparte na łokciach lub też na płozach.

28. W postawie siedzącej obejmuje się kolanami podstawę K. M.

Ręce opiera się na udach lub przyciska do piersi.

29. W postawie klęczącej żołnierz klęczy na jednym kolanie z tułowiem wyprostowanym lub też w tył przygiętymi rękoma przyciśniętymi do piersi.

30. W postawie stojącej (za przedpiersiem okopu) żołnierz rozkracza nogi, pochyla ciało o ile możliwości jaknajwięcej wprzód i opiera łokcie o poduszki lub też przyciska je do piersi.

Przy użyciu lawety pomocniczej, worów z piaskiem i t. d. celowniczy obsługuje K. M., trzymając obie ręce na tyłcach.

Nastawianie.

31. Szczególny nacisk należy położyć na wyćwiczenie żołnierza w dobrem i szybkim nastawianiu K. M.

Porządek chwytów nastawiania:

a) Nastawianie lunety celowniczej lub celownika — prawą ręką.

Do nastawienia na nakazaną odległość skręca się lewą ręką trąbkę ze skalą na lunecie celowniczej dotąd, aż odpowiednia podziałka znajdzie się na jednej wysokości ze wskazówką skali znajdującą się po prawej stronie.

b) otwiera rygla dolnego — lewą ręką.

c) Nastawianie koła kierownicy w górę — prawą ręką.

d) Skierowanie K. M. do celu — lewą ręką.

e) Odsunięcie zmiennika i naciśnięcie w dół koła kierownicy — prawą ręką.

f) Otwieranie rygla górnego.

g) Skierowanie w bok i zamknięcie rygla górnego.

h) Dokładne nastawienie pionowe K. M. i zamknięcie rygla dolnego.

i) Ujęcie rączek tylców.

k) Meldunek strzelców: „1-szy (2gi i t. d.) gotów“.

Powyższe czynności należy wykonywać nie oddzielnie lecz tak, by się z sobą zlewały.

Przez stosowanie celów bojowych na dalekie odległości, jak również celów nagle wynurzających się i szybko znikających, należy przyzwyczajać i wzmacniać wzrok żołnierzy.

II. pluton lekkich karabinów maszynowych.

32. W skład plutonu wchodzi: dowódca plutonu, jeden starszy podoficer jako podoficer broni jeden pomocnik rusznikarza i dla każdego K. M. jeden podoficer lub starszy żołnierz, jako karabinowy, oraz 4 strzelców do obsługi. Ci ostatni otrzymują numerację od 1 do 4.

Nr. 2. jest celowniczym. Każdy strzelec winien być wykształcony w czynnościach celowniczego.

Pluton L. K. M. otrzymuje jako broń ręczną pistolety.

33. Podczas marszu sprzęt, należący do L. K. M. przewozi się na wozie Lekkich Karabinów Maszynowych.

Pluton L. K. M. maszeruje na końcu kompanji. Za nim bezpośrednio jedzie przynależny wóz.

Jeżeli mają nastąpić dłuższe marsze (w czasie operacji wojennych), należy postarać się o cztero-konny zaprząg do wozu.

34. Przy poruszeniach ze sprzętem zdjętym z wozu — pluton otrzymuje z kompanji żołnierzy do pomocy.

Przy przenoszeniu na większe odległości należy zmieniać celowniczego i tragarzy.

35. Na komendę: „**Karabiny z wozu!**“ wyjmuje się z wozu cały sprzęt pod kierunkiem dowódcy plutonu.

Obsługi K. M. i pomocnicy zbierają się ze sprzętem przy swoich karabinowych. Po dokonaniu zbiórki meldują karabinowi: „Karabin 1-szy gotów!“ itd.

Na rozkaz dowódcy plutonu do odmarszu, karabinowy odprowadza swoje karabiny do przeznaczonego plutonu kompanji.

Przy poruszeniach ze sprzętem zdjętym z wozu znajdują się widełki i noszaki na K. M. Futerał pozostaje na K. M., albo też niesie go celowniczy.

Skrzynkę amunicyjną M. 16 wieszają się na karabinie tylko w razach spodziewanego, nagłego rozpoczęcia ognia.

W innych wypadkach należy skrzynki amunicyjne M. 16 dla oszczędzenia K. M. nosić osobno.

36. Wszystkie poruszenia ćwiczebne należy wykonywać z karabinem rozładowanym. Szczególnie należy ćwiczyć się w przewyciężaniu przeszkód.

37. Na komendę: „**Nieść!**“ należy sprzęt przewiesić względnie nieść w rękach.

38. Do ładowania strzelec Nr. 3. przeciąga gurt

przez donośnik. W tym celu należy otworzyć wieko poprzednio nasadzonej skrzynki amunicyjnej M. 16.

Celowniczy opiera silnie kolbę o ramiona, pociąga lewą ręką gurt i uderza prawą ręką rączkę zamku ku przodowi. (Zresztą patrz pkt. 24 i 25).

39. Przy postawie leżącej należy kolbę silnie przyciągnąć do ramienia, przyczem lewą ręką chwyta się i naciska kolbę z góry. Prawy łokieć jest silnie wsparty, prawa ręka znajduje się na spuście.

Podnoszenia ramion należy szczególnie unikać, gdyż powoduje to opadanie wiązki rozstrzału. Zaleca się używać często jako zasłon albo podkładu przed widełkami worków z piaskiem.

Również przy złożeniu się za przedpiersiem należy szczególnie uważać na silne i stałe przyciśnięcie kolby, aby zapobiedz nieprawidłowemu rozstrzałowi kul.

PODZIAŁ SPRZĘTU.

dla K. M. m. 08/15 z oddziałem tragarzy.

(Patrz rycina na str. 21).

Karabinowy niesie węza odpływowego i zbiornik na wodę m. 15.

Celowniczy niesie K. M. m. 08/15 z płaszczem i widełkami oraz długi wyciągacz łusek na pasie.

Nr. 1. niesie zbiornik na wodę i blaszaną z 2-ma skrzynkami amunicyjnemi m. 16.

Nr. 3 torbę z częściami zapasowemi m. 15., przewieszoną na ramieniu, blaszaną z 2-ma skrzynkami amunicyjnemi m. 16, albo skrzynkę amunicyjną m. 15.

Nr. 4. niesie 2 skrzynki amunicyjne m. 15.

Przewodnik oddziału tragarzy i tragarze Nr. 1. do 7. niosą skrzynki amunicyjne i zbiorniki na wodę.

Ilość tragarzy według potrzeby.

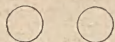
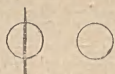
U w a g a: Tragarzy dostarcza według potrzeby kompanja. Po przejściu do linii ogniowej (w danym wypadku po oddaniu sprzętu) używa się ich jako sekcyi piechoty lub tym podobnie.

B. Kompanja K. M. z zaprzęgiem.

Zasady ogólne.

40. Kompanję K. M. z zaprzęgiem należy w sprawianiu szyków i marszach tak wyćwiczyć, aby mogła nawet w trudnym terenie zdążać za piechotą.

PODZIAŁ SPRZĘTU
DLA K.M.M. 08/15, Z ODDZIAŁEM
TRAGARZY. 1.K.M.

OBJAŚNIENIE ZNAKÓW:

KARABINOWY

CELOWNICZY

STRZELEC

PRZEWODNIK TRAGARZY

TRAGARZ

Zasady jazdy.

Przepisy jazdy dla zaprzęgów przy piechocie — patrz regulamin dla piechoty. Część III.

41. Równanie i łączność na prawo.

Przy należytem ustawieniu wozów nie musi się zważać na równomierne naprężenie zaprzęgów.

42. Poruszenia wykonuje się zwykłym krokiem a w wyjątkowych tylko wypadkach kłusem. Kłusa wolno jednak używać tylko w razach koniecznych do osiągnięcia zamierzonego celu bojowego.

43. Obsługa w zasadzie maszeruje. Tylko karabinowi siedzą na wozach z prawej strony, obok woźnicy; w razie potrzeby obsługują oni hamulec.

W czasie marszu mogą karabinowi chwilowo maszerować. Na rozkaz dowódcy kompanji lub też przy oddzielnie maszerującym plutonie — na rozkaz dowódcy plutonu mogą usiąść także na wozie strzelcy Nr. 2. i 3.

Celowniczy i Nr. 3 chwytają wtedy zewnętrzną ręką za oparcie siedzenia, zaś wewnętrzną za płozy, nogi opierają o stopnie. Reszta obsługi ustawia się obok, frontem ku wozom, w pozycji na „Spocznij“.

Zbiórkę ich zarządza przeznaczony do tego ofi-

cer lub podoficer, który na rozkaz prowadzi ich w zwartym szyku w oznaczonym kierunku,

Przed zdjęciem karabinu daje się rozkaz do zsiadania.

Podczas jazdy kłusem dowódca plutonu zajmuje miejsce jednego z swych karabinowych.

44. Na komendę: **„Kompanja marsz!”** lub **„Dowolny krok kompanja marsz!”** wozy ruszają. Każda obsługa postępuje obok swojego wozu krokiem dowolnym (równym). Woźnice siedzą w postawie na „Spocznij” („Na bacność”). Jeżeli po komendzie: **„Kompanja — marsz!”** następuje rozkaz: **„Spocznij!”**, wtenczas obsługa postępuje dowolnym krokiem, woźnice siedzą w postawie na „Spocznij”.

Na komendę: **„Równy krok!”** woźnice siedzą w postawie na „Bacność”, obsługa postępuje jak podano w przepisach dla piechoty, Cz. I. p. 15.

Szyki.

45. Kompanja i poszczególne plutony używają kolumny pojedynczej jako formacji do marszu i zbiórki (tam, gdzie na to pozwala przestrzeń). Patrz rys. 3.

Pomiędzy poszczególnymi wozami należy utrzymywać dystans czterech kroków.

3 kroki przed kolumną wozów maszeruje obsługa przedniego i środkowego plutonu (pierwszy wóz zachowuje dystans trzech kroków od obsługi).

3 kroki za kolumną wozów maszeruje obsługa ostatniego plutonu w kolumnie marszowej. Wszystkie obsługi mogą jednak maszerować przed pierwszym wozem. Dowódca plutonu znajduje się przy obsłudze lub przy wozach swego plutonu. Bliższe rozkazy wydaje dowódca kompanji. Furażer jedzie konno w kolumnie marszowej obok dowódcy kompanji, względnie za kompanją. Dowódca kompanji nie ma stale określonego miejsca. Zmiany w powyższej formacyi marszowej są dozwolone.

Jeżeli pluton maszeruje samodzielnie, obsługa postępuje przed albo za wozami.

Gdzie tego wymaga stan drogi lub konieczność utrzymania jednej połowy wolną — może obsługa na komendę: „**Obsługa — w prawo, w lewo, lub w obie strony!**“ maszerować w szeregach obok swoich wozów.

46. W przypuszczeniu, że zajdzie potrzeba zdjęcia K. M. z wozów lub też w innych okoliczno-

ściach wydaje się komendę: „**Do wozów!**“ Obsługi występują wówczas na bok, oczekując przybycia swoich wozów w postawie na „Spocznij“.

Obsługa ostatniego plutonu biegnie naprzód. Poczem każda z obsług maszeruje w odstępnie 3 kroków za swoim wozem. Wozy rozszerzają dystans między sobą na 6 kroków. Przednie podejżdżają szybciej, tylne zatrzymują się aż do osiągnięcia odpowiedniego dystansu.

47. Jako formacja zbiórki dla kompanji i dla pojedynczego plutonu służy także szyk rozwinięty. (Patrz Rys. 4.). Zmiana w porządku ustawienia plutonów, jak również poszczególnych wozów jest dozwolona.

K. K. M. w szyku rozwiniętym.

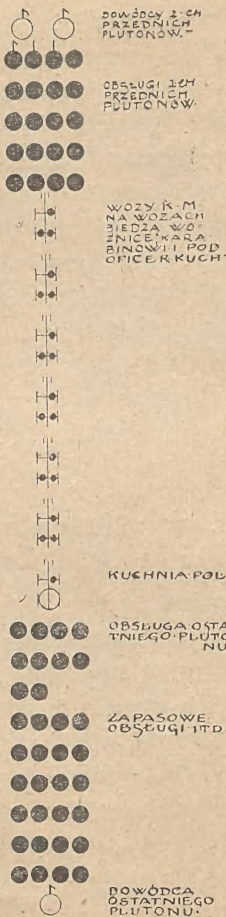
(Patrz rycina na stronie 27).

W razie potrzeby wydaje dowódca kompanji plutonom rozkaz do zajechania w szyku rozwiniętym — jeden za drugim, lub też w kolumnie pojedynczej — jeden obok drugiego.

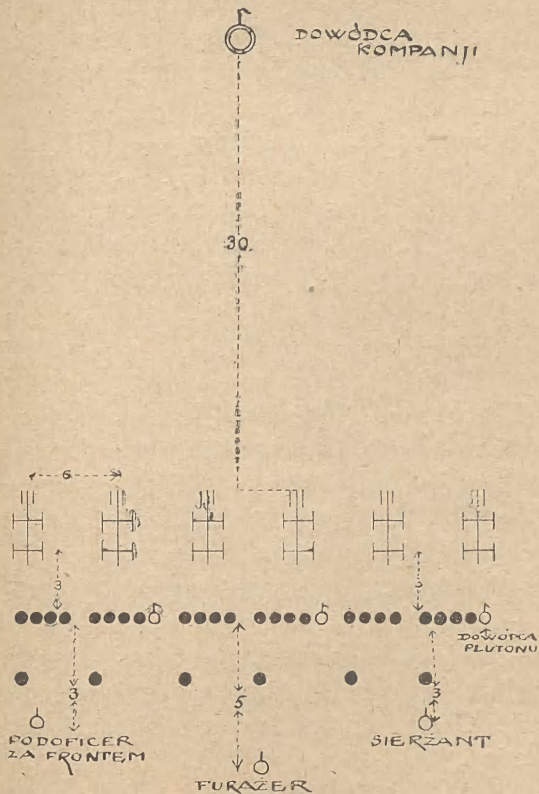
Poruszenia.

48. Poruszenia można odbywać tylko w kolumnie pojedynczej.

RYS. 3

K.K.M. W SZYKU
ROZWINIĘTYM-

Na komendę: „**(Dowolny krok) kompanja — marsz!**“ ruszają wozy równomiernie: tylne uważają bacznie na przednie i w razie zatrzymania wymijają je natychmiast. Wymijanie to należy specjalnie ćwiczyć. Pomiedzy wozami zachowuje się dystans 4 (6) kroków.

49. Na komendę: „**Kompanja — stój!**“ zatrzymuje się przedni wóz, uwzględniając potrzebny do zatrzymania dystans. Pozostałe wozy jadą dalej aż do osiągnięcia dystansu na 4 (6) kroków, poczem zatrzymują się. Po zatrzymaniu się nie dojeżdża się.

Zwroty.

50. Na komendę: „**Na prawo (na lewo) wskos, kompanja — marsz!**“ wszystkie wozy skręcają skosem w prawo lub w lewo i jadą dalej w przyjętym kierunku, równając do pierwszego. Celem przywrócenia pierwotnego frontu wydaje się komendę: „**Na lewo (na prawo) wskos — kompanja — marsz!**“

Na komendę: „**W prawo (w lewo) zwrot, kompanja — marsz!**“ każdy wóz wykonuje dla siebie. Odstępy pomiedzy wozami utrzymuje się niezmiennie.

Na komendę: „**W tył zwrot – kompanja marsz!**“ każdy wóz podejżdza nieco naprzód i nawraca oddzielnie. (Jeżeli nie ma innego rozkazu — nawraca w lewo).

Zachodzenia.

51. Na komendę: „**Na prawo (na lewo), na prawo wskos, (na lewo wskos) zachodź, kompanja — marsz!**“ pierwszy wóz na: „marsz“ wykonuje obrót. Reszta wozów jeden po drugim wykonuje obrót na tem samem miejscu, gdzie pierwszy wóz.

Zmiany kierunku marszu można również wykonywać na znak, albo przez podanie nowego kierunku marszu.

Sprawianie kolumn.

52. Na komendę: „**Kolumna pojedyncza od prawego (lewego), kompanja — marsz!**“ wóz znajdujący się na wskazanem skrzydle jedzie naprzód, następne wozy po odpowiednim zwrocie jadą za pierwszym.

Sprawianie kolumny pojedynczej można także wykonać na rozkaz przez podanie kolejności plutonów.

Sprawianie szyków.

53. Na komendę: „Rozwinięty w przód (na prawo, lewo) — marsz!“ pierwszy wóz jedzie 15 kroków wprost i zatrzymuje się. Pozostałe wozy ustawiają się we wskazanym kierunku obok niego.

C z ę ś ć II.

SZKOŁA WALKI.

Kompanja K. M. i Pluton L. K. M.

A. Wyćwiczenie strzelca.

54. Każdy strzelec K. M. ma być tak samo dokładnie wyćwiczony jak szeregowiec piechoty w ocenianiu terenu, w orjentowaniu się w terenie w nocy, w pokonywaniu przeszkód, w biegu, w użyciu narzędzi do okopywania się, w strzelaniu z karabinu M. 98 (z karabinku), w budowaniu stanowisk, w użyciu granatów ręcznych, pistoletu, pistoletu świetlnego oraz maski gazowej. (Patrz „Zasady ogólne“).

B. Wyćwiczenie strzelca przy niezaprężonym wozie.

55. Nabyte w musztrze postępy musi się uzupełnić i ugruntować przez ćwiczenia w wciąż innym terenie.

Zdejmowanie z wozu i poruszenia.

56. Szybkie i ciche zdejmowanie z wozu, wytrwałe noszenie K. M. oraz skryte i zręczne przenoszenie K. M. i amunicji na stanowisku i t. d. jest niezbędnym warunkiem niespodzianego, rychłego i skutecznego otwarcia ognia. Strzelców należy wyszkolić w pokonywaniu przeszkód z zdjętym z wozu K. M. Tak samo należy ich ćwiczyć w możliwie niewidocznym posuwaniu się przy zręcznym wyzyskiwaniu terenu.

57. K. M. wraz z obsługą winien się w linii tyraljerskiej jaknajmniej odróżniać od otoczenia. Karabinowy idzie także przy odwrocie 10 kroków przed strzelcami.

Strzelcy niosący sprzęt muszą się przy dłuższych poruszeniach częściej zmieniać.

Zajmowanie pozycji.

58. Obsługa K. M. musi być gruntownie wyszkolona w budowaniu tak tymczasowych jak i trwałych stanowisk K. M.

Urządzanie stanowisk w zabudowaniach i na drzewach, w rowach i lejach granatnich, strzelanie z podpór pomocniczych, budowa chodników

i schronów — powinny być również przedmiotem gruntownych ćwiczeń.

a) K. M. m. 08.

Zmiana pozycji.

59. Przed posuwaniem się skokami pada komenda: „**Zmiana pozycji!**“

K. M. należy wyładować, ramiona podstawy podnieść i gurty z nabojami umieścić w skrzynce amunicyjnej.

Na komendę: „**Skok!**“ karabinowy chwyta za jedno, Nr. 3. za drugie ramię podstawy, Nr. 2. — za płozy.

Na komendę: „**Biegiem — marsz!**“ biegnie obsługa wprzód jak tylko może najprędzej, nie pozostawiając sprzętu pod żadnym warunkiem.

60. Jeżeli ma nastąpić przerwa w posuwaniu się, daje się komendę: „**Klęknij!**“ lub „**Padnij!**“ Obsługa w miejscu, w którym się znajduje, przyjmuje przepisana postawę i składa sprzęt. Jeżeli przerwa w posuwaniu się jest tylko chwilowa — zatrzymuje się obsługa na komendę: „**Stój!**“ w postawie stojącej, nie wypuszczając z rąk niesionego sprzętu.

61. Zajęcie pozycji ogniowej następuje na komendę: „**Na linję!**“

Strzelcy podbiegają do karabinowego z prawej strony. Nr. 2. i 3. przy współdziałaniu karabinowego ustawia K. M. w postawie leżącej, o ile inna postawa nie została nakazaną.

Podstawę kładzie się poziomo (w razie potrzeby przy pomocy narzędzi saperskich).

Jeżeli ma być założona tarcza ochronna, pada komenda: „**Założ tarczę!**“

Nr. 5. kładzie się obok karabinowego, podaje mu tarczę i kryje się. Karabinowy i Nr. 3 osadzają tarczę. Nr. 2. składa się do strzału, nastawia celownik i ustawia karabin poziomo. Potem wyjmuje lunetę celowniczą z torby, nasuwa ją na stopkę i przymocowuje śrubą. Nr. 3. staje na prawo od K. M. i stawia skrzynkę amunicyjną na wysokości donośnika, poczem następuje ładowanie.

Nr. 1. kładzie skrzynki amunicyjne wiekiem do góry przed Nr. 3. obok K. M. i usuwa się w tył, na lewo, tuż za Nr. 2.

Nr. 4. posuwa swoje skrzynki amunicyjne Nr. 3-mu i kryje się. Jeżeli to niemożliwe, kładzie się po prawej stronie K. M. skrzynki amunicyjne na-

leży zasłonić ziemią lub workami z piaskiem przed okiem i strzałami nieprzyjaciela.

Karabinowy stawia za sobą wodnik i przymocowuje węza odpływowego za pomocą śruby sprzęgającej.

Dowódca plutonu kładzie się koło karabinów maszynowych swego plutonu w ten sposób, aby mógł obserwować skuteczność ognia.

Dowódca kompanji nie ma stale wyznaczonego miejsca.

62. Węza odpływowego wysuwa się na lewo ku tyłowi. Koniec węza z rurką ochronną przysypuje się lekko ziemią, lub wtyka w ziemię na głębokość dwu dłoni. Jeżeli to jest niemożliwe, lub jeżeli wskutek dłuższego strzelania para wydobywa się z pod ziemi, wówczas należy koniec węza umieścić w pionowo ustawionym wodniku. Przy zmianie pozycji, karabinowy zdejmuje węza; zwija go i przenosi razem z wodnikiem na nową pozycję. Przy posuwaniu się skokami i przy nieznacznych zmianach stanowiska można pozostawić węza przy K. M. i schować do zbiornika. Chociaż użycie węza pozwala na dłuższe strzelanie z rozgrzanej lufy, powinno się mimo to na czas dolewać wodę, aby chłodnica stale była na-

pełniona. Zasadniczo, po wystrzeleniu 3-go gurtu trzeba dolać wody.

63. Nr. 1. uważa nieustannie na dowódcę plutonu, aby jego zarządzenia podawać karabinowemu. Do donoszenia amunicji i wody służą strzelcy rezerwy (tragarze). Potwierdzają oni każdy otrzymany rozkaz (znak) przez podniesienie ręki.

Rodzaje ognia.

64. Prócz ognia pojedynczego rozróżnia się ogień serjami i ogień ciągły.

65. Serja wynosi około 50 strzałów. Przy ogniu serjami rygiel górny i dolny jest zamknięty, przy czem trzyma się rączki bez zbytniego natężenia obu rękoma.

Ogień ten służy do wstrzelania się i kontroli celownika i punktu celu.

66. Ognia ciągłego używa się jako ognia niszczącego. Przy ogniu tym rygiel górny i dolny jest otwarty. Lewa ręka trzyma mocno rączkę tyłca, prawa spoczywa na kole kierownicy. Ogień ciągły kieruje się albo na jeden punkt (ogień punktowy) lub też na oznaczoną płaszczyznę celu (ogień wszerz, ogień wgląb).

Przy ogniu wszecz rusza lewa ręka karabinem powoli i równomiernie.

Ogień wgląd służy do zwiększenia pola obstrzału. Miarę ognia wgląd określamy według skali kreskowej.

Komenda:

- „Pół kreski!“ — (na 50 m)
- „1 kreska!“ — (na 100 m)
- „2 kreski!“ — (na 200 m)
- „3 kreski!“ — (na 300 m).

Strzelanie i przerywanie ognia.

67. Do rozpoczęcia ognia serjami przesuwa Nr. 2. kciukiem lewej ręki bezpiecznik w prawo trzymając kciuk prawej ręki na tłoczku.

Na komendę: „**Ogień serjami!**“ naciska się obu kciukami równomiernie. Po skończonej serji lewa ręka otwiera rygiel górny i dolny i wraca do rączki tylców.

Na komendę: „**Ogień ciągły!**“ przesuwa Nr. 2. kciukiem lewej ręki bezpiecznik w prawo i naciska tłoczek ku przodowi. Prawą rękę kładzie na kole kierownicy.

Jeżeli przed ogniem ciągłym nie było ognia serjami, wówczas może być wydana komenda:

„**Baczność!**“ w celu jednoczesnego rozpoczęcia ognia.

Należy zwrócić uwagę na silne naciskanie spustu i na dokładne celowanie.

68. Nr. 3. podaje naboje i pomaga Nrowi 2.

W razie niemożności pełnienia dalszej służby przez celowniczego — obejmuje jego czynności Nr. 3.; kolejno zastępują go Nr. 1 i Nr. 4.

69. Przerwanie ognia następuje na dany znak lub na komendę „**Przerwij ogień!**“

Wówczas ogień przerywa się natychmiast w ten sposób, iż celowniczy — którego uwagę zwraca przez trącenie karabinowy, lub Nr. 1 — puszcza natychmiast tłoczek. Cała obsługa pozostaje w dotychczasowej postawie.

Skuteczność ognia.

70. Skuteczność ognia zależy od dokładnego nastawienia celownika, możliwości obserwacji, wielkości i skupienia celu, odległości, czasu trwania ognia, ilości ustawionych K. M., oraz nieprzyjacielskiego przeciwdziałania.

71. Skuteczność ognia musi być osiągnięta przez wyzyskanie szybkości ognia i przez zużycie

w krótkim czasie większej ilości amunicji. Nie spodziewane otwarcie ognia powiększa skutek. Przy małych i średnich odległościach skutek ten jest zależny raczej od możliwości obserwacji, niż od samej odległości.

Skutek ognia zwiększa się znacznie przy użyciu ognia flankowego.

Kierowanie ogniem.

72. Wybór celu i podział ognia zależny jest od sytuacji.

73. Rozkaz do rozpoczęcia ognia musi być krótki i ma zawierać: kierunek, cel, celownik, a następnie po meldunku celowniczego: „Zrozumiano!“ — rodzaj ognia.

Określenie celu musi wykluczać wszelkie nieporozumienia.

Oddziały nieprzyjacielskie należy tak określać, jak to widzi obsługa (n. p. strzelcy najdalej na prawo).

74. Przy celach trudnych jest wskazane, aby sam karabinowy nastawił karabin, lub aby celowniczy użył przed tem lornetki.

O ile zachodzi potrzeba, należy komendy powtarzać.

O ile sytuacja taktyczna na to pozwala, następuje otwarcie ognia przez wstrzeliwanie się.

Cele, przeciw którym jest konieczne natychmiastowe działanie, należy wziąć pod ogień ciągiły bez poprzedniego wstrzeliwania się.

75. Punktem celowania jest dolny kraj celu.

Zmiana punktu celowania opłaca się tylko przy celach wysokich i na mniejsze odległości. Na cele poruszające się w bok przesuwa się punkt celowania z uwzględnieniem szybkości ich ruchu i oddalenia, tak, aby cel znalazł się w wiązce rozstrzału.

76. Bliższe szczegóły o ogniu niszczącym patrz w przepisach strzeleckich K. M.

77. Celownik i punkt celowania zmienia się na komendę, np. „**Dwie sekcje w lewo!**“

78. W walce piechoty musi się ogień K. M. ograniczyć do krótkich, urywkowych, ale nagłych momentów. (Poparcie własnych, ostrzeliwanie nieprzyjacielskich skoków).

W tych wypadkach nie zawsze można wydać prawidłowy rozkaz do rozpoczęcia ognia. Tylko należyte wskazówki, pełne zrozumienie zadania walki, zimna krew i samodzielność w wyzyskiwaniu broni przez dowódców — prowadzą do celu.

79. Przykłady:

Ogień plutonu.

a) „Na wprost strzelcy!“ — „Wstrzelać się w strzelca na prawo od ciemnego krzaku!“

„Celownik 900!“ — „Baczność!“ — „Ogień serjami!“ (po dokonaniu obserwacji okrzyk: 50 m. za krótko!) — „Celownik 950!“ — „Ogień ciągły!“

b) „Na wprost podbiegający strzelcy!“ — (Okrzyk: „Oceniono 1250 m!“) — „Celownik 1400!“ — „Trzy kreski!“ — „Baczność!“ — „Ogień ciągły!“

80

Ogień kompanji.

c) „Na wprost strzelcy!“ — granica celu na prawo skraj lasu, na lewo mały krzak!“ — „Plutonami wstrzelać się!“ — „Odmierzono do środka 1000!“ (Podanie punktów wstrzelania się i celownika przez dowódców plutonów). „Baczność!“ — „Ogień serjami!“ (zależnie od wyniku obserwacji). „Środek 100 zadaleko!“ „Ogień ciągły!“

d) „Na lewo wskos na skraju lasu 6 K. M.!“ — „Wszystko na 2-gi K. M. z prawej!“ — „Ce-

lownik 950!“ — „Baczność!“ — „Ogień serjami!“ (Okrzyk: Za krótko i jeden m. na prawo!) — „Pięćdziesiąt wyżej!“ — Jedna szerokość celu na lewo!“ — „Ogień ciągły!“

e) „Na prawo wskos kolumna kompanijna w zagłębieniu!“ (Wiatr z lewej strony) — „Wszystko na trzy sekcje w lewo aż do środka celu!“ (Mierzona odległość 1450) — „Celownik 1600!“ — „3 kreski!“ — „Baczność!“ — „Ogień ciągły!“

Karność ogniowa.

81. Karność ogniowa obejmuje sumienne wykonywanie rozkazów w boju oraz pilną uwagę na wydawane przepisy dotyczące użycia broni i zachowania się.

Następnie wymaga się staranności w strzelaniu, stałej uwagi na dowódcę i na wroga oraz przerywania ognia na znak lub komendę, albo gdy cel zniknie.

W braku kierownictwa ogniem obsługa musi postępować samodzielnie.

82. Dla stałej obserwacji uderzeń pocisków należy używać lornet, aby według nich i po zachowaniu się przeciwnika rozpoznać, czy cel leży

w wiązce rozstrzału, lub też czy należy poczynić poprawki dla zwiększenia skuteczności ognia. Obserwacja ta jest najważniejszym zadaniem karabinowego i dowódcy plutonu.

83. W czasie przerw w strzelaniu należy K. M. doprowadzić do porządku, naoliwić i zaopatrzyć w wodę.

b) K. M. 08/15.

Zmiana pozycji.

84. Pozycję zmienia się zasadniczo razem z piechotą i na rozkaz dowódców plutonu piechoty.

Na komendę karabinowego: „**Zmiana pozycji!**“ — zamyka celowniczy bezpiecznik (o ile strzelano ze skrzynki amunicyjnej m. 16) — względnie rozładowuje. Węża odpływowego zakłada na kolbę i pociąga K. M. wstecz. Nr. 3. wyciąga gurt (jeżeli strzelano ze skrzynki amunicyjnej m. 15.) i wkłada go do skrzynki, lub zakłada nową skrzynkę m. 16. i wprowadza gurt do donośnika.

Karabinowy melduje: „**Gotów!**“ — poczem K. M. jest gotów do skoku.

Należy na to szczególnie uważać.

W czasie skoku niesie celowniczy K. M. pod pachą (lewą ręką trzyma za widełki, prawą na

kolbie — prawem ramieniem obejmuje kolbę). Sprzętu nie wolno pozostawiać.

Na komendę: „**Na linję!**“ — odbiera karabinowy miejsce na ustawienie K. M. i kładzie się. Celowniczy pada po prawej stronie tuż obok karabinowego, składa się i otwiera bezpiecznik, względnie ładuje. Użycie węża odpływowego — patrz pkt. 59. — Szczególnie należy zważać na to, aby celowniczy silnie postawił K. M. i dostosował swą postawę do terenu.

Górną część ciała należy tylko o tyle podnieść, o ile tego wymaga konieczność rozpoznania i zwalczania celu. — Przesunięcie K. M. następuje przy pomocy karabinowego i Nr. 3. przez ujęcie za widełki i chłodnicę. — Nr. 3. pada na prawo obok K. M. i obsługuje donośnik. Torbę z sprzętem zapasowym, przewieszoną przez ramię, kładzie obok siebie. — Nr. 1. i 4. kładą się ukryci przy K. M. Obaj utrzymują z Nr. 3. łączność wzrokową i podają mu na czas nowe skrzynki amunicyjne.

85. Komendy: „**Stój!**“ — „**Kłęknij!**“ — „**Padnij!**“ wykonuje każdy żołnierz na miejscu, na którym się znajduje.

Przy „Kłęknij!“ pozostawia się sprzęt na ramieniu. Strzelec Nr. 2. kładzie K. M. na podstawionem kolanie, skrzynki z amunicją składa się.

Na „Padnij!“ zdejmuje się sprzęt z ramienia lub odkłada się go, jednak bez odczepienia noszaków. (K. M. wsparty na widełkach należy chronić od zetknięcia z obcymi przedmiotami).

86. Otwarcie ognia zaczyna się zasadniczo ogniem punktowym i przechodzi następnie do ognia wszere. — Ogniem kieruje karabinowy.

Gdy zawartość skrzynki m 16. zużyje się, Nr. 3. podnosi pokrywę i odkłada próżną skrzynkę za siebie. Potem wprowadza do donośnika nowy gurt z przygotowanej skrzynki m. 15. — albo też zawiesza nową skrzynkę m 16., którą mu poprzednio podał Nr. 4.

Dolewaniem wody w czasie strzelania zajmuje się karabinowy. W tym celu Nr. 2. może ewentualnie podnieść nieco kolbę K. M.

87. Zresztą należy stosownie do potrzeby kierować się przepisami dla K. M. m 08.

C. Zachowanie się w walce.

Współdziałanie z piechotą.

88. K. M. jest bronią piechoty. Dlatego wszy-

scy oficerowie K. M., karabinowi i obsługa muszą się ćwiczyć w ścisłym związku z piechotą.

Jest również pożądane, by wszyscy dowódcy plutonów i karabinowi wyszkolili się na dowódców plutonów i sekcji w piechocie.

89. K. M. m. 08/15. jest lżejszy niż K. M. m 08.

Karabin ten gotowy do strzału, może nawet jeden żołnierz zanieść na pozycję i obsłużyć.

Celność K. M. m. 08/15 jest na odległość szturmu wyborna.

Na większe odległości jest dokładność strzału większa przy K. M. 08 dzięki przyrządowi kierującemu i podstawie.

Dlatego do strzelania ponad własnymi oddziałami i do prowadzenia walki na dalsze odległości, należy używać głównie K. M. 08.

W tych razach L. K. M. z plutonu K. M. przy piechocie nie powinien zastępować K. M. 08, ale ma go uzupełniać tam, gdzie piechota potrzebuje K. M. o dużej ruchliwości.

90. L. K. K. używa się do walki w obrębie plutonów piechoty, pomiędzy które należy je z zasady rozdzielić.

91. Natomiast K. M. 08, współdziałają z pie-

chotą przeważnie z pozycji wysuniętej ku tyłowi lub na boki.

Jeżeli w wyjątkowych wypadkach trzeba K. M. 08. wysunąć na przednią linię, to posuwają się one łącznie z piechotą.

Dowództwo.

92. Dowódcy pułków i bataljonów muszą objaśniać dowódców K. K. M. o sytuacji i zamiarach dowództwa, oraz wydawać im jasne i dobitne rozkazy dotyczące się użycia K. M.

93. Oficer K. M. przy sztabie znajduje się przy dowódcy pułku. Stawia on wnioski, dotyczące użycia obsług rezerwowych K. M., donosi o użyciu K. M. w bataljonach i reguluje dostawę amunicji w obrębie pułku. (K. M. m 08/15).

94. Dowódca K. K. M. przebywa do czasu ustawienia K. M. przy dowódcy bataljonu. Przy rozpoczęciu walki proponuje sposób użycia K. M. Zarządza on potrzebne wywiady; nakazuje stosownie do otrzymanych rozkazów zajęcie pozycji K. M., czuwa nad ogniem plutonów, przeważnie pojedynczo rozmieszczonych i stara się o utrzymanie połączenia telefonicznego, o dostawę amu-

nicji, jak również o odpowiednią ilość obsługi i sprzętu.

95. Kierowanie ogniem K. M. m. 08, należy do dowódców plutonów K. M., karabinu m. 08/15— do dowódców plutonów piechoty, w obrębie których one walczą.

Wpływ dowódcy plutonu nie powinien się zarać nawet podczas rozlokowania plutonu na większej przestrzeni.

Dowódca plutonu jest również odpowiedzialny za celowe użycie K. M. — współdziałanie i wzajemne uzupełnianie się broni w obrębie plutonu.

Odpowiednio do powyższych zadań wybiera sobie miejsce w czasie walki.

96. Karabinowego należy tak wykształcić, aby posiadał zdolność postanowień i siłę czynu.

W jego rękach spoczywa prowadzenie ognia swego K. M.

Musi on dokładnie znać możność użycia swojej broni.

Karabinowy musi bezwarunkowo przestrzegać karności ogniowej i mieć nadzór nad zapotrzebowaniem K. M.

Zachowanie się przed zajęciem pozycji ogniowej.

97. Pora zdjęcia K. M. z wozu zależna jest od sytuacji walki, od zamiarów dowódcy, od terenu i jego właściwości i od działania ognia nieprzyjacielskiego.

Dla oszczędzenia sił należy składać karabiny i amunicję na wozach i używać dróg, jak długo to możliwe.

98. Jak długo ogień nieprzyjacielski i teren na to pozwala, należy K. M. m. 08 nieść złożony.

Jeżeli zachodzi potrzeba K. M. przenieść w obliczu wroga lub zmienić niespostrzeżenie pozycję, należy K. M. rozebrać.

Pozycja ogniowa.

99. Zasadniczo osłania się pozycję ogniową przed wzrokiem nieprzyjaciela przez należyty wybór tła, staranne zamaskowanie pozycji lub przez niedostrzegalne zagnieżdzenie się.

Użycie tarcz ochronnych w otwartym terenie zdradza łatwo pozycję K. M.

100. Pozycje, które pozwalają na możliwie najdłuższe wyzyskiwanie ognia bez narażenia własnej linii tyraljerskiej, są szczególnie korzystne. Należy zważyć, że strzelanie z K. M. m. 08. po-

nad własnymi oddziałami jest możliwe nawet z mało przewyższających stanowisk.

Za stanowisko dla K. M. mogą również służyć domy i drzewa.

101. Dla każdego K. M. z osobna należy wybrać stanowisko o możliwie najskuteczniejszej działalności ognia.

Przedewszystkiem należy się starać o uzyskanie ognia flankowego.

Odstęp pomiędzy poszczególnymi K. M. winien wynosić przynajmniej 20 kroków. Miarodajne jednak jest tutaj współdziałanie i teren.

Przy rozlokowaniu na poszczególne miejsca należy się starać o jednolite użycie większej ilości K. M.

Ubytek poszczególnych K. M., ustawionych na pozycji, należy brać zawsze w rachubę.

Walka ogniowa.

102. Przed rozpoczęciem walki ogniowej należy zawsze pamiętać, iż ilość własnej amunicji jest ograniczoną, jak również, że utrata pewnej jej ilości jest już częściowem zużyciem siły bojowej, które tylko wtedy winno się stosować, gdy się opłaca.

Jeżeli się postanowi wziąć jakiś cel pod działanie ognia, wtedy należy użyć tyle amunicji, ile potrzeba do osiągnięcia celu walki.

Należy się starać, by zaraz po otwarciu ognia osiągnąć skutek.

Do długotrwałej walki ogniowej K. M., nie nadają się. Wobec tego jest konieczny wybór odpowiedniej chwili do wdania się w walkę oraz celu nadającego się do ostrzeliwania.

103. Szybkie następstwo strzałów po sobie, przy własnym wązkim froncie i możliwość planowego ostrzeliwania ściśle odgraniczonych przestrzeni ogniem niszczącym, zapewniają osiągnięcie szybkiego powodzenia.

Na blizkie i średnie odległości działanie ognia może się stać w krótkim czasie niszczące, zwłaszcza w razach niespodziewanego otwarcia ognia.

104. Do osiągnięcia należytego skutku wymagana jest przede wszystkim zimna krew, biegłość w strzelaniu i duża karność ogniowa.

Przymioty te muszą być zachowane nawet i wtedy, gdy podczas bitwy większa część dowódców stanie się niezdolną do walki.

W dobrze wyćwiczonym oddziale rozważa jednostek i dobry przykład szczególnie przezornych

i odważnych ludzi, daje rękojmię, iż walka będzie w dalszym ciągu prowadzona zwycięsko.

Luneta pomocnicza, koziół szturmowy, worki z piaskiem, i t. d. jako podstawy pomocnicze K. M. m. 08.

105. Zaopatrzone w podstawy pomocnicze K. M. posiadają ruchliwość i gotowość do ognia złożonego K. M.

106. Na pozycji ogniowej przedstawiają karabiny z podstawami pomocniczymi jeszcze mniejszy cel dla wroga, niż K. M. na normalnej podstawie, mogą one szybciej i bardziej niespostrzeżenie zmieniać pozycję.

Strzelanie jednak na odległość wyżej 500 m i ponad własnymi oddziałami jest wobec wielkiego rozrzutu możliwe jedynie przy sprzyjających warunkach.

Prowadzenie wozów K. K. M.

107. Wozy przyprowadza się na miejsce wskazane przez dowódcę kompanji (plutonu).

108. W czasie potyczki zasadniczo powinny wszystkie wozy pozostać w ukryciu. Jeżeli dostały

się z konieczności w obręb ognia nieprzyjacielskiego, należy je możliwie natychmiast odesłać w miejsca osłonięte. W braku osłon zaleca się ustawienie wozów w kolumnę pojedynczą poza obrębem skutecznego ognia nieprzyjacielskiego.

Za chroniącymi zasłonami jest dozwolona każda formacja wozów, o ile tylko jest zastosowana do terenu i daje możliwość szybkiego opuszczenia miejsca.

109. Dowódca wozów — sztafli amunicyjnej — o ile możności oficer, powinien osobiście lub przez żołnierzy pozostawać w ciągłej łączności z K. M-yami i postępować za nimi ze swymi wozami, o ile to możliwe, choćby nawet bez rozkazu. O każdej zmianie miejsca swego pobytu winien on przesłać wiadomość do przodu.

Głównym jego obowiązkiem jest utrzymanie jaknajsurowszej karności i porządku.

Wszelki nieład wozów poza linią bojową (mianowicie zajeżdżanie wzajemne w cieśninach) może pociągnąć jaknajgorsze skutki.

Postojów na drogach należy szczególnie unikać.

Dowódca sztafli amunicyjnej (Patrz Rys. 3.) odpowiada za wszelkiego rodzaju dowozy.

Uzupełnianie amunicji.

110. Przygotowanie zawczasu zapasu amunicji i wody jest bardzo ważne. — Każdy dowódca na swoim posterunku ma obowiązek starać się o uregulowanie dostawy amunicji i wody, aby linia ogniowa była w nie stale zaopatrzona. Na dotyczące rozkazy nie powinno się czekać.

111. W walce pozycyjnej potrzeba dla każdego K. M. w przedniej linii najmniej po 3000 — dla innych K. M. — zależnie od zadań walki — najmniej po 5000 naboji nagurtowanych.

Zapasy amunicji dopełnia się i odnawia ze składów amunicyjnych, założonych przy kompanji lub przy batalionie w miejscach znanych wszystkim żołnierzom. Główny zapas znajduje się w pułkowym składzie amunicji K. M.

Skład ten podlega oficerowi K. M. przy sztabie. Oficer ten przedkładając na czas zapotrzebowanie stara się o dostawę dostatecznej ilości amunicji i przynależnego sprzętu — o napełnianie gurtów przez pomocników obsługi, oraz o celowe korzystanie z wozów karabinów maszynowych w rozjazdach.

112. W walce ruchomej przy zdjęciu K. M. z wozów i posuwaniu się naprzód ma dowódca kom-

panji rozważyć, czy będzie mógł liczyć na pewną dostawę do linii bojowej potrzebnej amunicji z wozów. Jeżeli to jest niewykonalne, należy możliwie największą ilość amunicji zabrać razem z K. M.

Wszelkim żądaniom dostarczenia pomocników obsługi musi się zawsze uczynić zadość.

113. W razie potrzeby nakazuje dowódca donosić do linii ogniowej pozostałe na wozach skrzynki amunicyjne, a wypróżnione skrzynki i gurty zanosić z powrotem do wozów, ewentualnie zabierać je przy dalszym pochodzie naprzód.

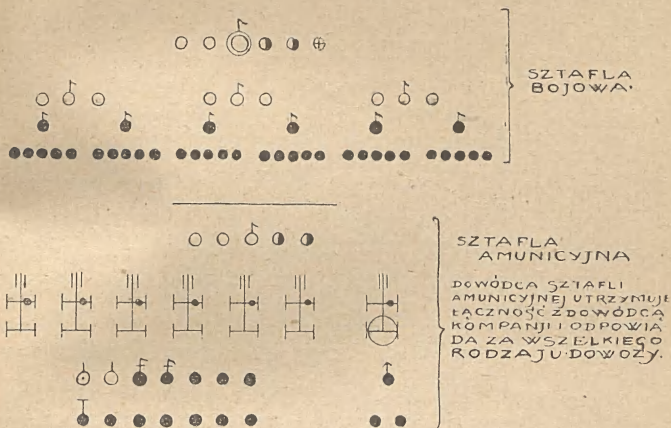
Uzupełnianie obsługi i sprzętu.

114. Z dostawą amunicji winno się łączyć uzupełnianie obsługi i sprzętu. K. M. muszą z największym napięciem sił i użyciem wszelkich rozporządzalnych środków utrzymać swą gotowość do ognia i zdolność do poruszeń.

115. Dowódcy kompanji, plutonów i sztafli amunicyjnej wydają zarządzenia dotyczące uzupełnienia lud naprawy. Obsługa powinna być wyćwiczona w samodzielnem wykonywaniu tych prac.

Niezdolność do jazdy jednego wozu nie powinna reszty wstrzymywać w ruchu. Należy się

PODZIAŁ KOMPANII K. M. W. BOJU RYSUNEK 5

◉ DOWÓDCA KOMPANII

○ DOWÓDCA PLUTONU

○ SIERZANT I JEGO ZASTĘPCA

⌚ PODOFICER BRONI FURAJER,
PODOFICER KUCHENNY, KARABINOWY

● (STRZELEC

⊕ KOLARZ

⌚ POMOCNIK RUSZNIKARZA

○ ORDYNANS BOJOWY

◐ TELEFONISTA

postarać bezwarunkowo, aby ten wóz jaknajprędzej dostawiono na miejsce.

Walka ruchowa.

Atak.

116. Piechocie nie powinno nigdy brakować wsparcia ogniem K. M. — Mają one uczestniczyć w posuwaniu się ataku aż do nieprzyjacielskich stanowisk i mogą ulżyć istotnie piechocie przez trzymanie w szachu nieprzyjacielskiej linii obronnej.

117. Zrozumienie taktyczne, należyte zastanowienie się i szybkość decyzji ze strony dowódców K. M. — wielka ich ruchliwość i rzutkość oraz bezwzględne parcie wprzód są warunkami użycia tej broni w ataku podczas walki ruchowej.

118. Plutony K. M. przy piechocie. — K. M. m. 08/15 walczą bezpośrednio w obrębie plutonów piechoty. Podążają one wszędzie za falami piechoty, wsunięte w jej szeregi, lub na pewnych dystansach. Wymagane jest w tym wypadku planowe przydzielenie im i oddanie do rozporządzenia kilku tragarzy. Pomocnicy obsługi podlegają swemu karabinowemu. Podoficer broni, pomocnik rusznikarza i paru pomocników ob-

sługi postępuje razem z ostatnią falą, niosąc zapasy amunicji i wodę — według szczególnych zarządzeń dowódcy kompanji. Bataljon winien regulować i na czas przesyłać dalszy zapas amunicji i wody.

Przy posuwaniu się naprzód K. M. nie powinny się odróżniać od akcji piechoty. Wszelkiego zbijania się obsługi i tragarzy należy bezwarunkowo unikać.

Ogień winno się otwierać możliwie jak najbliżej nieprzyjaciela i jak najniespodziewaniej.

Zręczne zajmowanie pozycji jest warunkiem skuteczności ognia K. M.

Przy posuwaniu się naprzód skokami konieczne jest zastosowanie kolejnego użycia broni.

Może tu okazać się pożyteczny ogień krzyżowy.

Podczas szturmowania muszą L. K. M. być pod ręką i walczyć w ścisłej łączności z piechotą zagnieżdżać się w zdobytych stanowiskach.

119. Kompanja K. M. Właściwość K. M. m. 08. umożliwia w danym wypadku ubezpieczenie i ułatwia rozwinięcie się oraz przejście do ataku własnej piechoty. Przy przeprowadzeniu ataku postępują K. M. według p. 87.

Wyzyskując teren, wynurzają się one niespodzianie i wymijając przeszkody, postępują stopniowo za linią tyraljerską.

Piechota nie powinna nigdy być pozbawiona ich pomocy i poparcia ogniowego.

Zwalczanie wroga i poparcie w przeprowadzeniu szturmów jest głównym zadaniem tych K. M.

Wprowadzania ich w linię bojową należy jak najdłużej unikać. Z chwilą jednak, gdy oddziały szturmowe wtargną do pozycji wroga, muszą K. M. być na miejscu, aby zdobytą pozycję przeciw kontratakowi obronić i uciekającego nieprzyjaciela niszczyć.

120. W pościgu za pokonanym nieprzyjacielem powinny K. M. m. 08 współdziałać przez bezwzględne i szybkie posuwanie się naprzód.

Obrona.

121. W obronie są K. M. główną podstawą długotrwałego oporu piechoty. Ponieważ K. M. wymagają bardzo mało miejsca do umieszczenia, można dla nich zbudować łatwo zasłony przed ogniem nieprzyjacielskiej artylerii.

122. Wybór pozycji ogniowych wymaga dużej

troskliwości, zależy on od rozkazu oficerów K. M., działających z dowódcą oddziału.

Prócz względu na dogodne pole obstrzału należy także kłaść nacisk na działanie flankowe, możliwie wielki zakres skuteczności ognia i na wzajemne wspieranie się.

Walka pozycyjna.

123. Tak przy rozpoczęciu własnego ataku, jak i przy szturmie mają K. M. otwierać nagle z tylnych lub bocznych pozycji ogień flankowy na broniącą się jeszcze nieprzyjacielską piechotę, niwecząc przez to jej działanie i zmuszając do milczenia flankowe pozycje i pojawiające się nagle K. M. nieprzyjacielskie, oraz służyć własnym oddziałom szturmowym jako oparcie przeciw niespodziewanym atakom.

124. Inne K. M., wcielone do oddziałów szturmującej piechoty, muszą być do dyspozycji przy wdarciu się w linię nieprzyjacielską, przy wzięciu punktów oporu, strażnic i t. d. i przy oczyszczaniu okopów nieprzyjacielskich.

125. Również i następnym falom szturmującym należy przydzielić K. M.

Za szturmującymi muszą także postępować rusznikarze i pomocnicy z zapasami amunicji i wody.

126. Jeśli oddziały szturmujące osiągnęły cel, wówczas K. M. muszą być tak umieszczone, aby mogły odeprzeć kontrataki.

Przy użyciu ich na nowej pozycji stosuje się te same zasady, co w czasie obrony.

Część K. M. wycofuje się do dyspozycji dowódców, jako pogotowie w tylnych liniach.

127. Szczegółowe przygotowania, jak dobór odpowiednich dowódców i obsługi do poszczególnych czynności, ćwiczenia z oddziałami szturmowymi, troskliwe przygotowanie stanowisk ogniowych oraz schronów ziemnych dla K. M. i obsługi, wreszcie przygotowanie sprzętu i amunicji dla późniejszego dowozu są niezbędnym warunkiem powodzenia.

128. Przy obronie należy teren przed i za linią obrony wziąć pod niszczący ogień, przy celowym użyciu K. M.

Załogi, zabezpieczające tylne stanowiska, należy wzmocnić przez przydanie im K. M.

129. W linii przedniej należy umieścić tylko niezbędnie potrzebną ilość K. M. Przy starannym wywiadzie pozycji możliwe będzie także z nie-

wielką stosunkowo ilością K. M. opanować ogniem najważniejsze części przedpola.

130. Najskuteczniejsze zastosowanie znajdują K. M. z tyłu za linią przednią. Umieszczone tam z ręcznie i skrycie winny rozpocząć swe działanie dopiero w chwili ataku nieprzyjacielskiego, nagle i możliwie ogniem flankowym.

131. Z reguły strzela się z ponad przedpiersia. Powinno się użyć wszystkich środków technicznych, by K. M. i jego obsługa były zdadne do walki.

132. K. M. m. 08/15 jest główną bronią odporną przeciw szturmom na stanowiska piechoty.

Dowódca kompanji piechoty ma stosownie do sytuacji rozstrzygnąć, gdzie i jak należy umieścić K. M. swego plutonu. Wypadki utraty któregoś z K.M. lub przerwy w ogniu mogą się zdarzyć łatwo,

Przewidzieć również należy wydzielenie K. M. 08/15. do rezerwy (przydział do oddziałów szturmowych. i t. d.).

133. Umieszczony na podstawie K. M. m. 08 jest bronią międzypola.

Szczególnie jego zadaniem jest ogień zaporowy (przewyższający, flankowy, pośredni), oraz niszczący, jak również obrona przeciw lotnikom.

Zasłonięte, niedające się rozeznaczyć umieszczenie jest warunkiem skuteczności.

Pozycje muszą być stale obsadzone tak, aby wszelkie niespodzianki udaremnić.

Także w linii przedniej są potrzebne połączenia telefoniczne i posterunki obserwacyjne K. M.

134. Wymagane jest stałe utrzymywanie gotowości ogniowej (K. M. m. 08/15 naładowany ze skrzynki amunicyjnej m. 16, zabezpieczony).

Odpowiedzialni są za to karabinowi i dowódca plutonu.

135. Często zachodzi konieczność umieszczenia na noc jednej części karabinów na innym stanowisku, niż za dnia.

136. Na planach sytuacyjnych okopów musi być dokładnie oznaczony kierunek działania ognia i wzajemne współdziałanie K. M.

Wykształcenie piechoty i obsługi K. M. w służbie technicznej.

137. Piechota musi być zdolna do wykonania własnymi siłami wszystkich robót potrzebnych do służby technicznej i budowy stanowisk.

138. Każdy szeregowiec musi umieć wykonywać wszelkiego rodzaju roboty ziemne, umieć

budować punkty oporu, naprawiać drogi i zakładać gniazda szturmowe (schrony dla umieszczenia w pogotowiu oddziałów szturmowych).

Wszyscy oficerowie, podoficerowie, i przodownicy robotników winni być odpowiednio wykształceni w służbie technicznej.

139. Do wykonania specjalnych zadań mogą być utworzone techniczne kompanie, plutony i sekcje piechoty.

Żołnierskiego zachowania i karności należy surowo wymagać; przyczynia się to znacznie do spotęgowania pracy.

140. Oficerowie technicznie wykształceni kierują kształceniem i robotami oddziałów technicznych piechoty.

Podoficerów i obsługę dobiera się stosownie do zawodu i uzdolnienia.

Szczegóły — patrz: „Polowa służba saperska“.

Do robót wymagających technicznej wprawy — należą budowa mostów, kładek i ziemianek, budowy betonowe, kopalnie sztolni i tuneli, szalowanie wszelkiego rodzaju okopów, wiercenie świdrami i odwadniania.

141. Piechota musi się doskonalić w nadawa-

niu prowizorycznym osłonom, powstałym podczas walki, jak największej zdolności obronnej.

Powyższe roboty mogą celowo postępować tylko przy właściwym podziale pracy i należyte zastosowanej kolejności, postępując od najważniejszych do mniej ważnych rzeczy.

Oddziały luzujące winny pracować w dalszym ciągu zgodnie z planem poprzedników.

BIBLIOTECZKA LEGIONISTY

POD REDAKCYĄ PROF. DRA WACŁAWA TOKARZA.

- Tomik I. *Karol Różycki*: Pamiętnik pułku jazdy
wołyńskiej (z mapą) K. 1.20
- Tomik II. i III. *Władysław Bentkowski*: Notatki
osobiste z r. 1863 (z mapą) „ 2.30
- Tomik IV. i V. *Ignacy Prądzyński*: Czterej osta-
tni wodzowie polscy przed sądem historyi . . . „ 2.30
- Tomik VI. i VII. *Stanisław Ks. Jabłonowski*:
Wspomnienia o baterji pozycyjnej artylerji
konnej Królestwa Polskiego „ 2. —
- Tomik VIII. *Dezydery Chłapowski*: Wojna w r.
1807 (z mapą) „ 1.20
- Tomik IX. i X. *Konstanty Górski*: Wojna 1792 r.
(z mapą) „ 2.30
- Tomik XI i XII. *Wojciech Chrzanowski*: Opi-
sanie bitwy grochowskiej (z 2 mapami) . . . „ 2.30

DO NABYCIA:

W CENTRALNEM BIURZE WYDAWNICTW
KRAKÓW, ULICA GOŁĘBIA L. 20, PARTER
ORAZ WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH